

Nieuwsbrief

Stichting
Behoud de Zak van Zuid-Beveland
Secretariaat :v.d.Poest Clementstr 7,
4443 AL Nisse .
Tel. 0113 - 649536
Rabobank: 34.60.01.536
INGbank: 401881

december 2010

Samenwerking musea noodzakelijk

Naast de zorg voor natuur en landschap zet de BZZB zich ook in voor behoud en versterking van ons cultureel erfgoed. Dat is een breed begrip, waaronder veel valt. Denk aan de historische boerderijen, de oude landschapselementen, karakteristieke weggetjes, grenslindes, enzovoorts. Maar ook een museum maakt onlosmakelijk deel uit van het erfgoed. Daarom heeft het bestuur van de BZZB zich tot de gemeenteraad van Borsele gericht met een oproep om het historisch museum de Bevelanden in Goes te blijven steunen en niet financieel uit te kleden.

In het kader van bezuinigingen willen de vier Bevelandse gemeenten die een gemeenschappelijke regeling voor het museum vormen (Reimerswaal doet niet mee), zo veel geld bij het museum weghalen, dat het voortbestaan uiterst onzeker wordt. De vrees bestaat dat sprake is van een botte bijloperatie, die de toch al moeilijke financiële positie van het museum verder aantast.

Het bestuur vindt het een slechte zaak wanneer de musea de taken in de sfeer van verzamelen, voorlichting, educatie, studie en informatie niet meer naar behoren kunnen uitvoeren. Historisch besef en cultureel erfgoed zijn sleutelbegrippen, die ook voor komende generaties in stand gehouden moeten worden. Bovendien gaat het om van oudsher belangrijke toeristische voorzieningen.

Voor het historisch museum de Bevelanden is de relatie met de Zak van Zuid-Beveland nadrukkelijk aanwezig. De Zak is niet voor niets aangewezen tot nationaal landschap. Het is een van de mooiste en gaafste polderlandschappen in ons land. De woelige geschiedenis, gekenmerkt door de strijd tegen het water, is nog goed in het

landschap te zien denk bijvoorbeeld aan het fijnmazig netwerk van dijken, kreken en welen. In het museum is hiervoor veel aandacht door te vertellen over de 'culturele biografie' van de regio.

Het bestuur van de BZZB heeft het in de brief aan de gemeenteraad (die in afschrift aan de andere raden is verstuurd) niet alleen bij uitspreken van bezorgdheid gelaten. Er is ook een blauwdruk voor de toekomst aangereikt. Met als kern: samengaan van de musea op de Bevelanden in één gemeenschappelijke regeling of stichting. Zo kan doelmatiger en goedkoper worden gewerkt en wordt een eind gemaakt aan de versnippering van het Bevelandse museumlandschap.

In de gemeenschappelijke regeling zijn nu het historisch museum in Goes en het Fruitteeltmuseum in Kapelle ondergebracht. De BZZB pleit ervoor ook het Oosterscheldemuseum in Yerseke en het Bevrijdingsmuseum in Nieuwdorp hierbij te voegen. Ook plannen voor een of meer musea op Noord-Beveland kunnen erbij betrokken worden. Samen staan de musea sterker en zijn ze beter opgewassen tegen onontkoombare bezuinigingen. Bovendien blijft een belangrijke taak op het gebied van cultureel erfgoed in stand. *Bij het ter perse gaan van deze nieuwsbrief was nog niet bekend wat de gemeenteraad van Borsele (en die van de andere gemeenten) precies met het museumbeleid wil. De voortekenen voor het museum in Goes zijn niet gunstig. Het bestuur van de BZZB betreurt het bijzonder dat aan de optie voor samenwerking niet meer aandacht wordt besteed. Het is voor raden nog altijd té moeilijk om over de eigen gemeentegrenzen heen te kijken.*

Nieuwe hoogspanningslijn: bundelen en combineren

De voorbereidingen voor de aanleg van een nieuwe hoogspanningsleiding vanaf Borssele richting Noord-Brabant vorderen gestaag. Wel is de keuze van een tracé voor deze Zuid-West 380 kV- lijn vertraagd. Of het dit jaar nog lukt, is onzeker. Na overleg met de ZMf, de Zeeuwse Milieufederatie, heeft de BZZB bij voorbaat bij het ministerie van Economische Zaken in een reactie enkele wensen neergelegd.

In het nationale Derde Structuurschema Elektriciteitsvoorziening (SEV III) is uitgangspunt dat nieuwe hoogspanningslijnen zoveel mogelijk gecombineerd moeten worden met bestaande stroomverbindingen. De BZZB stelt vast dat dit in de zes gepresenteerde tracés slechts uiterst zuinig is gebeurd. Of de bestaande 380 kV- lijn blijft (grotendeels) gehandhaafd, of de nieuwe 380 kV- lijn wordt naast de huidige 150 kV- verbinding aangelegd. De indruk bestaat dat, wellicht uit kostenoverwegingen, de optie van combineren te weinig invulling heeft gekregen.

De BZZB acht het van groot belang dat er geen uitbreiding komt van het aantal tracés (nu twee). Er moet juist van de gelegenheid gebruik worden gemaakt door bundeling daar waar mogelijk naar

één verbinding toe te werken. Dat zorgt voor de geringste invloed op het landschap. Daarnaast moet veel beter worden onderzocht of bundeling van de hoogspanningsverbinding met bestaande infrastructuur (wegen of spoorwegen) mogelijk is – ook een uitgangspunt van het SEV III. In het gedeelte dat voor de Zak van Zuid-Beveland van belang is, betreft het rijksweg A58 en de spoorlijn Roosendaal-Vlissingen, met de splinternieuwe aftakking naar het Sloegebied. Nu is er met name van bundeling van de hoogspanningslijn met de A58 nauwelijks sprake.

Als principiële opmerking geeft de BZZB aan dat niet serieus is gekeken naar gedeeltelijke ondergrondse aanleg van de nieuwe verbinding. Technisch niet mogelijk wordt als reden genoemd. Dat is wel erg gemakkelijk. De bevindingen met ondergrondse aanleg (Denemarken, Maasvlakte) zijn positief. Er wordt een proef ondernomen met aanleg van 20 kilometer ondergrondse aanleg van stroomkabels in de Randstad. De BZZB betreurt het dat niet gekozen is voor een splitsing: 10 kilometer Randstad en 10 kilometer Zak van Zuid-Beveland. Dat doet meer recht aan de natuur- en landschapswaarden in het nationaal landschap

Mededelingen vanuit het bestuur.

Zoals u kunt lezen in deze nieuwsbrief en op de website valt er van alles te doen voor de BZZB. Soms moeten we keuzes maken omdat we eenvoudigweg niet de tijd en de middelen hebben om ons hard te maken voor alles wat nodig lijkt.

Gelukkig staan we niet alleen en is er bijvoorbeeld een overkoepelend orgaan als de Zeeuwse Milieu Federatie dat behoorlijk wat invloed kan uitoefenen.

Zaken die spelen op dit moment

Bij deze laatste nieuwsbrief van 2010 ontvangt u de acceptgiro voor uw donatie van het komende jaar. Wij zijn u zeer erkentelijk als u in het eerste kwartaal van het nieuwe jaar hiervan gebruik wilt maken en uw donatie van tenminste 8 euro voor 2011 op die wijze wilt voldoen. Het is wellicht voor u van belang te weten dat we de ANBI status bezitten; d.w.z. dat we een Algemeen Nut Beogende Instelling zijn.

Wij vragen ons af of onze donateurs de nieuwsbrief per mail willen ontvangen. Het

scheelt veel papier en postzegels. Mocht u hiervoor voelen, wilt u dan uw e-mail adres doorgeven aan het secretariaat? (bzzb@hetnet.nl) Ook voor andere tussentijdse berichten of acties is het handig als we over uw e-mail adres beschikken. Leest u de nieuwsbrief liever van gewoon papier, dan blijven we hem natuurlijk toesturen via de post.

De financiële middelen voor behoud en versterking van natuur, landschap en cultureel erfgoed staan erg onder de druk, dat zal u niet ontgaan zijn. Ook de gemeente Borsele bezuinigt drastisch o.a. op museum, schaapskudde en nationaal landschap. Maar de nieuwsbrief “Nationaal Landschap Zak van Zuid-Beveland“, een aanrader voor ieder die interesse heeft in de Zak, blijft de gemeente nog uitgeven. Aanmelding kan per e-mail op nationaallandschap@borsele.nl of via tel. 0113-238383 Laat de gemeente juist nu weten dat het Nationaal Landschap u niet koud laat. De toezending is gratis!

Zwaar weer voor groen

‘Natuur en milieu verkeren in zwaar weer. De storm is aangewakkerd tot windkracht 10 en het is zeer de vraag of het daarbij blijft.’ Bezorgde woorden van voorzitter (ai) Rinus Antonisse op de donateurdag van de BZZB in 's Heer Abtskerke, eind september. Hoewel er toen nog geen nieuw regeerakkoord lag, was duidelijk dat er fors bezuinigd moet worden. Natuur, landschap en cultuurhistorie worden onevenredig en ernstig het slachtoffer, vreesde de voorzitter.

Daar bovenop komt volgens hem de verruwing in de samenleving. Natuur en milieu zijn een dankbaar mikpunt en dus ook de mensen die zich inzetten voor de bescherming ervan, aldus Antonisse. ‘De schreeuwers en politici van vooral rechtse partijen zien hun kans schoon eindelijk eens af te rekenen met die vermaledijde groene mensen.’ Hij voorspelde dat de anti-groen beweging komende tijd alleen maar sterker wordt.

Daarom is het van groot belang dat de mensen die de natuur- en milieubeweging een warm hart toedragen, dat blijven doen. De voorzitter

bedankte dan ook de donateurs en riep op om nieuwe te werven. Alleen dan kan er enig tegenwicht worden geboden tegen de krachten die behoud en versterking van natuur en landschap en een gezonde leefomgeving lastig en niet belangrijk vinden, stelde Antonisse. Kijkend naar de BZZB constateerde hij dat er meer dan ooit veel werk aan de winkel is. ‘Wie denkt dat de aanwijzing van de Zak van Zuid-Beveland tot nationaal landschap enige rust in de tent zou brengen, heeft het mis. Nog altijd is sprake van grote en kleine aantastingen.’ Als

voorbeelden van de laatste periode noemde Antonisse het gebruik van anti-hagelkanonnen, de plaatsing van zeecontainers op de waardevolle Zuidzaksedijk, het ongebreidelde kappen van bomen, te grote uitbreidingsplannen, aanleg van een nieuwe hoogspanningsleiding en komst van onderhoudswegen op de zeedijken.

Chiel Jacobusse, hoofd ecologie van stichting Het Zeeuwse Landschap (HZL) verzorgde een interessante inleiding over de toestand van de plattelandsnatuur. Juichend kon hij daarover niet zijn. Zowel planten en dieren – zeker ook de vogels van het platteland – zijn de afgelopen tijd alleen maar achteruit gegaan en sommige soorten zijn helemaal verdwenen. De natuurbalans van het platteland staat diep in het rood. Na de inleiding trokken de deelnemers aan de donateurbijeenkomst, ondanks de stevige wind

en regenvlagen, te voet naar de Hoeve Van der Molen. Vanuit het dorp voert een mooi ommetje naar de met zorg gerestaureerde boerderij. In het in oude staat herstelde woonhuis vertelde Jacobusse over de wijze waarop Het Zeeuwse Landschap de hoeve en omringende akkers beheert. Dat gebeurt met grote aandacht voor het traditionele boerenland. Met een hapje en drankje in dorps huis Versvliet werd de bijeenkomst afgesloten.

Meer foto's van de donateurdag kunt u vinden op:

http://picasaweb.google.nl/GeervanO/BZZBSep2010?authkey=Gv1sRgCPr0j4qs2_mWvQE&feat=directlink

Begraafplaatsen op de schop

Het nieuwe begraafbeleid in Borsele houdt veel mensen bezig. De gemeente wil geen wijzigingen aanbrengen in dat beleid. Brieven, overleg, protest en een burgerinitiatief het lijkt allemaal tot niets te leiden. De gemeente luistert niet naar de reacties.

De BZZB is ongelukkig over het asfalteren van de hoofdpaden van de gemeentelijke begraafplaatsen. Het authentieke karakter en goede begaanbaarheid kunnen met gewalst grind goed behouden worden en allerlei bijkomende problemen voorkom je daarmee.

Maar de gemeente gaat nu kiezen voor penetratieasfalt, waarin grind verwerkt is. Borsele zal als voorbeeld dienen -maar hoe geslaagd wellicht- zo'n pad is naar onze mening

zeker op de kleine begraafplaatsen geen mooie aanwinst! De gemeente biedt nog één ontsnappingsclausule: als alle inwoners unaniem tegen zijn, hoeft het asfalt niet. Het lijkt wel een wedstrijd.

We zullen de gemeente nog eenmaal wijzen op het overtuigende rapport van funerair deskundige Leon Bok (www.funerair.nl)

Ook de serieuze pogingen van de dorpsraden en individuele bewoners om te overleggen over de paden, het verwijderen van grafstenen, (alternatief) onderhoud en (eenvoudigere) inrichting van de begraafplaatsen lijken geen gehoor te krijgen

Geen uitbreiding kernenergie

Het kan kennelijk niet op in energieland. Er zijn maar liefst twee aanvragen ingediend voor de bouw van een nieuwe kerncentrale bij Borssele, elk met een vermogen van 2500 MegaWatt. De bestaande kerncentrale is goed voor slechts 470 MW. De plannen zijn van de stroombedrijven Delta en Energy Recource Holding.

Het bestuur van de BZZB schaart zich achter de bezwaren die de Zeeuwse Milieufederatie namens de natuur- en milieubeweging kenbaar heeft gemaakt. Kortweg: geen nieuwe kerncentrales bouwen maar voluit inzetten op duurzame energiebronnen. Meer kernenergie staat de ontwikkeling van duurzame energie in de weg.

Los daarvan heeft de BZZB in een eigen zienswijze specifieke kanttekeningen geplaatst bij de aanvraag van ERH. Wij zullen dat in de verdere procedure ook bij het plan van Delta doen. Het gaat dan om de nadelige gevolgen die bouw van een of meer nieuwe kerncentrales voor de leefomgeving in de Zak van Zuid-Beveland heeft.

Wij vrezen dat een nieuwe centrale de bouw van hoge koeltorens – zeker 170 meter hoog – noodzakelijk maakt. De huidige kerncentrale gebruikt water uit de Westerschelde voor koeling. Regelmatig zijn er problemen, onder meer door verstopping van de koelwaterinlaat

(door gras en mossels), een te lage waterstand in de rivier en te hoge temperatuur van het water.

Als er een nieuwe centrale komt – laat staan twee – is het zeer de vraag of de Westerschelde dat aan kan. Koeltorens zijn dan een oplossing. Wat dit betekent - zie de koeltorens van de kerncentrales bij Doel. Ze domineren het landschap enorm. Wij vinden dat Zeeland niet ingeklemd mag worden tussen torens in Doel en Borssele. Dit nog afgezien van de invloed van de koelwaterlozingen op het milieu van Natura 2000-gebied Westerschelde.

De transportcapaciteit van in het Sloegebied opgewekte energie is beperkt. Daarom moet er een nieuwe 380 kV- hoogspanningsverbinding komen. Het gevaar bestaat dat bij bouw van twee grote centrales andermaal een nieuwe verbinding nodig is, met alle gevolgen voor het landschap van dien.

Wij hebben ook gevraagd om beter onderzoek naar de houding van de Zeeuwen tegenover kernenergie. De indruk wordt nu gewekt dat de mensen in met name het dorp Borssele het allemaal prima vinden. Gelet op de risicocontouren ondervindt een veel groter deel van de Zeeuwen gevolgen van de uitbreiding van kernenergie. Aan objectieve informatie dient meer aandacht te worden geschonken. Een maatschappelijke discussie onder de Zeeuwen is het overwegen waard.

Vrijwilligers voor wegelingenproject gevraagd

In de Zak van Zuid-Beveland ligt een vrij dicht netwerk van wegen, fiets- en wandelpaden. En dankzij de komst van het wandelnetwerk *Sporen in de Zak* is nu ruim 180 kilometer aan paden en dijken met elkaar verbonden. Er zijn zowel verharde als onverharde paden in het netwerk opgenomen. Voor wie het gebied echt wil ontdekken en beleven een grote stap voorwaarts. De BZZB wil aandacht vragen voor het behoud van de onverharde weggetjes buiten het wandelnetwerk. Cultureel erfgoed van de bovenste plank! Ze zijn in het verleden ontstaan als voetpad of zogeheten gaanpad. Bestemd voor het verkeer van voetgangers tussen de dorpen, maar ook in gebruik als koeienwachterspad. Ook zijn weggetjes ontstaan tijdens het afgraven van veen (voor zoutwinning en brandstof) in de Middeleeuwen, het moerrenen. Sommige van deze weggetjes of wegelingen stonden bekend als kerkpad, omdat ze door de mensen in het buitengebied werden belopen om ter kerke te gaan. Vooral na de Tweede Wereldoorlog zijn, onder invloed van de schaalvergroting in de landbouw, heel veel van de historische routes opgeruimd

Gelukkig zijn er, her en der in het landschap, nog oude paden en kronkelweggetjes bewaard gebleven. De BZZB wil die graag in kaart brengen. Zo kan wanneer er bepaalde ontwikkelingen zijn, met de aanwezigheid beter rekening worden gehouden. En mogelijk kunnen ze deel gaan uitmaken van het wandelnetwerk of een ommetje rond een dorp.

Het inventariseren van wat er nog aan weggetjes rest, is best een karwei. Daarom zoekt de BZZB een aantal vrijwilligers die zich voor het wegelingenproject in wil zetten. Hun taak: uitzoeken wat er nog aan (onverharde) paden ligt. Om het gemakkelijker te maken: er is een ouder onderzoek van de Stichting Landschapsverzorging Zeeland (SLZ) beschikbaar, met kaarten waarop al veel weggetjes zijn aangeven. Het gaat dus vooral om een actualisering van de gegevens.

Belangstellenden kunnen zich aanmelden bij het secretariaat.

We hopen zo een kleine groep (3-4 mensen) te kunnen samenstellen, die volgend jaar aan de slag kan.

Lopende Zaken

Bomen

De gemeente heeft een lijst gemaakt van waardevolle bomen op gronden van particulieren en bedrijven. Het zijn er ruim 400. De lijst ligt vanaf 25 november gedurende twee maanden bij de gemeente ter inzage. Er kunnen bomen aan toegevoegd. Bomen die niet op de lijst staan mogen na die termijn zonder kapvergunning gerooid worden. Wij roepen iedereen op, waardevolle bomen bij ons te melden. Wij kunnen dan nagaan of ze op de lijst vermeld staan. De waardevolle bomen in de openbare ruimte worden later aan de lijst toegevoegd. De gemeente gaat ervan uit dat die niet zonder reden gerooid worden en een kapvergunning blijft nu nog noodzakelijk. Borsele is een bomengemeente bij uitstek, zelfs het logo wordt bepaald door bomen. Dus zuinigheid is geboden! Pogingen van de BZZB om de kap van 1100 bomen op de boemdijken in andere banen te leiden zijn niet echt gelukt. Wel hopen we door inspraak en het kenbaar maken van onze visie meer betrokken te raken bij het overleg en het bomenbeleid

Anti-hagelkanonnen

Na de voor ons positieve uitspraak van de bestuursrechter in Middelburg over de afgifte van vergunningen voor de anti-hagelkanonnen, zijn we door het dagelijks gemeentebestuur uitgenodigd voor overleg, samen met vertegenwoordigers van de Zuidelijke Land- en Tuinbouw Organisatie (ZLTO). Inmiddels zijn er twee vergaderingen gepasseerd. We zijn het eens geworden over de route: de gemeente komt met een plan van aanpak. Dat is op zich een positieve zaak.

Wij hebben een aantal opmerkingen hierover gemaakt. Onder meer over de soort inrichting

waarover het moet gaan (een zogenoemde A-, B- of C-inrichting volgens het Activiteitenbesluit Milieubeheer), de aard van de maatwerkvoorschriften, het gebruiken van de best toepasbare technieken en het onderzoek naar het gebruik van de kanonnen (monitoring). Wethouder Miermans deelde mee dat in 'Den Haag' gewerkt wordt aan een Besluit Landbouwactiviteiten, dat de inzet van hagelkanonnen eenduidig moet regelen. Zij vindt nochtans dat Borsele in afwachting daarvan door moet gaan met een eigen plan van aanpak. Dat verwachten we half januari 2011.

Zeecontainers Zuidzaksedijk

Het dagelijks gemeentebestuur heeft, zoals al gemeld in de vorige nieuwsbrief, geweigerd de zeecontainers op de Zuidzaksedijk bij Heinkenszand te verwijderen. Een duidelijke motivatie hiervoor is niet gegeven. Daarom heeft het bestuur van de BZZB tegen de weigering om handhavend op te treden bezwaar gemaakt bij de (onafhankelijke) bezwarencommissie van de gemeente. In een zitting van de commissie hebben wij en wethouder Vermue namens de

gemeente de meningen uiteen gezet. Onze insteek is die van de ruimtelijke ordening (landschaps- en beeldvervuiling, precedentwerking, het vermeende tijdelijke karakter). De gemeente richt zich op de welzijnskant (jongeren moeten over een job kunnen beschikken). Het wachten is nu op een oordeel van de commissie. Dat is trouwens niet bindend. Het college kan een uitspraak naast zich neer leggen. Wij wachten maar weer af

Nisse, dorp in Nationaal landschap

Onze stichting heeft bij de Raad van State bezwaar gemaakt tegen een deel van het nieuwe bestemmingsplan Nisse, van der Poest Clementstraat 2010. Het gaat om de bouw van vier (extra) vrijstaande huizen. Met de komst van starterwoningen en een 2-onder-1-kapwoning heeft de BZZB geen moeite. De starters- en dubbele huizen komen op de plaats van een te slopen varkenshok, een laag gebouw van ongeveer 200m². Dat is aan te merken als "inbreiding": nieuwbouw op een bestaande bouwlocatie. Daar is op zich niets mis mee. Maar door de vier vrijstaande villas legt het nieuwe plan beslag op een oppervlakte van maar liefst bijna twee hectare uniek landschap. Het overgrote deel, meer dan 80 procent van deze grond, ligt buiten de grens van het bebouwd gebied Nisse. Een grens die de gemeente Borsele nota bene zelf, in overleg met de provincie, heeft getrokken. Dat mag geen inbreiding meer heten, maar is duidelijk een uitbreiding.

Volgens de BZZB brengt het grote ruimtebeslag voor deze vier vrijstaande woningen aanzienlijke schade toe aan de alom erkende landschappelijke, natuurlijke en archeologische waarden. Juist de zuidwestkant

van Nisse, waar de gemeente het plan wil realiseren, is kwetsbaar. Het provinciale Kwaliteitsteam zegt daarover: "Vanuit de zuidwestkant is vanuit het hollebollige landschap nog altijd rechtstreeks zicht en toegang tot de dorpskern". De gemeente zegt dat de bouw van de vier extra woningen nodig is om het hele plan voor de projectontwikkelaar economisch haalbaar te maken. De BZZB kan dit niet beoordelen, omdat hierover geen informatie is verstrekt. Los daarvan kan het niet zo zijn dat de winst van een projectontwikkelaar boven een verantwoorde ruimtelijke ordening gaat. Ons bestuur vindt dat er onvoldoende onderzoek is gedaan naar nut en noodzaak van dit plan. Niet is duidelijk gemaakt of er wel behoefte is op de woningmarkt aan 4 extra vrijstaande villas en of er geen betere locaties zijn die het waardevolle landschap sparen. De BZZB heeft de indruk dat niet alle belangen in het nieuwe plan zorgvuldig zijn gewogen, maar dat de gemeente zich vooral heeft laten leiden door de wensen van een projectontwikkelaar